

SZABÓ ANDREA

A finn rendészeti felsőoktatás

A finn rendőrtiszti főiskola Tampereben működik a belügyminisztérium irányítása alatt. A főiskola kötelezettsége a képzésre történő toborzás, a hallgatói válogatás, a felsőoktatási és egyéb képzés, a vezetői képzés, továbbképzés és kutatás és fejlesztés a rendőri területen. A képzés két nyelven, finnül és svédül folyik.

A rendőri képzési programok Finnországban a következőképpen jelennek meg:

- rendőri tanulmányok felsőfokon;
- finn rendőri vizsga (őrmesteri);
- rendőri képzés (BA);
- MA-képzés (a tamperei főiskola *vezetési és speciális szerepek a rendőri erőknél* tartalommal ajánl MA-programot).¹

Mielőtt azonban sor kerülne a rendőrtisztek képzésének részletes bemutatására, tekintsük át a finn felsőoktatás jelenlegi rendszerét, amelynek szerves része a rendőrtiszti főiskola is!

A finn képzési rendszer

2000-ben Finnország meglepte az egész világot az OECD² PISA-felmérésein nyújtott elképesztő teljesítményével. A PISA-felmérés eredményei ugyanis a finn oktatási rendszer kiemelkedő színvonaláról tanúskodtak. Finnország szinte egyik napról a másikra a nemzetközi oktatás példaképévé nőtte ki magát, a felmérés alapján a finn diákok a legjobbak a készségek valamennyi területén, sőt a leggyengébb és legerősebb eredményt felmutató diákok közti

¹ Olavi Kujanpaa, a tamperei rendőrtiszti főiskola munkatársának előadása. 76/2011. Cepol-szeminárium, Lisszabon, 2011. június 21–25.

² Programme for International Student Assessment, azaz „a nemzetközi tanulói teljesítménymérés programja”, amelyet az OECD hívott életre a kilencvenes évek végén. A PISA egy monitorozó jellegű felmérésorozat, amely három területen (alkalmazott matematikai műveltség, alkalmazott természettudományi műveltség és szövegértés) vizsgálja a 15 éves tanulók képességét, háromévente (2000, 2003, 2006, 2009, 2012).

különbségek és az iskolák és régiók közti különbségek is Finnországban a legkisebbek.

Finnország sikerének hátterében egyebek között a következő jellemzők állnak:

- a) esélyegyenlőség – az oktatás ingyenes;
- b) átfogó oktatás – kilenc évig tart, hét- és tizenhat éves kor között kötelező, az iskolák nem választhatják ki a hallgatókat;
- c) elkötelezett tanárok – jól képzettek és jól fizetettek;
- d) hallgatói tanácsadás – egyénre szabott;
- e) ösztönző értékelés – nincsenek tanulói, iskolai rangsorok;
- f) társadalmi támogatottság – határozottan erős, széles körű konszenzus.³

Finnországban a felsőoktatást az egyetemek és a politechnikumok végzik. A felsőoktatás minden területén létszámkorlátozás érvényesül, a felvettek létszámát az intézmények az oktatási és kulturális minisztériummal való egyeztetés után határozzák meg. A felsőoktatásba természetesen a középszintű oktatás (gimnázium és szakiskola) elvégzésével lehet jelentkezni, a felvételi pontokat pedig az érettségi eredmény és a jegyek alapján számolják ki. Az egyetemi oktatás legfőbb célja „*a tudományos és a művészeti oktatás ösztönzése, a szabad kutatás magasabb szintre emelése és a diákok emberséges hazafivá nevelése*”⁴. A Bachelor-program három-négy évig tart, ezután a Master-képzés következik, ami újabb két évet jelent. Az egyetemeken a PhD- és doktori fokozat is elérhető. Az összes finnországi egyetem állami kézben van. Jelenleg huszonöt politechnikum és tizenhat egyetem működik, de az oktatási és kulturális minisztérium 2020-ra tizennyolc politechnikum és tizenöt egyetem fenntartását tervezi.⁵ A politechnikumok az alkalmazott tudást helyezik előtérbe a magánszektoral együttműködve. A finn oktatási és kulturális minisztérium szerint „*a politechnikumok a munkaerőpiac igényeinek megfelelő szakembereket képeznek, ezen felül a kutatás és fejlesztés modulra is nagy hangsúlyt helyeznek, ami elsősorban a regionalitást támogatja*”⁶. Az itt megszerzett Bachelor-diplomák három és fél–négy és fél év tanulást igényelnek. A politechnikumokban a Master-diploma is megszerezhető, és a munkaerőpiacon egyenértékű az egyetemi Master-diplomával.

³ <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/pisa-tutkimus/index.html?lang=en>

⁴ Universities Act 558/2009. Section 2.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2009/en20090558.pdf>

⁵ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

⁶ Politechnics Act 351/2003. Section 4-5.

<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2003/en20030351.pdf>

Az egész életen át tartó önképzés a finn állam által nagyban támogatott – és mondhatni meglehetősen úttörő – kezdeményezés. Háromféle felnőttképzési forma létezik Finnországban: a szakiskolai oktatás, a nyílt egyetemek és az úgynevezett szabad oktatás. A nyílt egyetemeken, kisebb összeg fejében, bárkinek, de elsősorban idősebb hallgatóknak⁷ van lehetőségük betekinteni bizonyos egyetemi kurzusokba. Ezek még nem elegendők egy diplomához, ám bizonyos számú kredit teljesítése esetén a résztvevők átjelentkezhetnek az egyetemi képzésre. A szabad oktatás bárki számára adott, de a lényege, a célja nem egy diploma megszerzése vagy egy szakma elsajátítása. E tanfolyamok több helyen is elérhetők (nyári egyetemek, állami intézmények, sportközpontok stb.), céljuk pedig legfőképpen a hasznos időtöltés és az általános műveltség növelése.

A finn rendőrtiszti főiskola

A nemzeti rendőri kiképzés *1918-ban* indult meg Helsinki Suomenlinna nevű városrészében. *1962-ben* az espooi rendőrákadémián matróz- és rendőrtiszti képzés indult. *1973-ban* a helsinki központban történt a közrendőri alapképzés a központi rendőrákadémián, majd *1974-ben* a központ Tampere-be költözött.⁸ Az *1990-es* években megindult a képzés tudatos fejlesztése, erősítve a tudományos képzést, toborozták a tudományos kutatókat, a vezetői képzés hosszabb (három év) és sokkal fejlettebb lett, jobban megfelelve a tudományos igényeknek. *1998-ban* az akadémia története egyik legfontosabb fordulópontjához érkezett, mivel a döntő jelentőségű reformok nyomán politchnikumi státust kapott, és rendőrtiszti főiskolává vált. Kutatási fősztályt alapítottak a főiskolán, a rendőri vezetői MA-képzéshez szükséges oktatói állományt – két másik egyetemmel kötött – együttműködési megállapodásokkal pótolták. *2008-ban* a rendőrtiszti főiskola és a nemzeti rendőriskola egyesült, és tamperei központtal működött tovább.⁹

A finn rendőrtiszti főiskola épp most fejezett be két nagy, párhuzamosan zajló projektet. 2010. március 12-én a Nemzeti Rendőrtestület elfogadott egy

⁷ Berde Éva – Morvay Endre: Külföldi tapasztalatok a bolognai folyamat munkaerő-piaci hatásairól. Statisztikai Szemle, 2007. május, 410–413. o.

⁸ About Finnish Police Education. Egmont Palace, Brussels. 2008. 10. 16. Timo Korandernek, a finn rendőrákadémia adjunktusának az előadása.

⁹ Timo Korandernek, a finn rendőrákadémia adjunktusának az előadása. 2009. szeptember 7–10., Ljubljana. 74/2009. CEPOL Seminar: Bologna Process and Police Education.

átfogó javaslattervezetet a rendőri diplomásképzés reformjára. A projektnek két fő feladata volt. Kideríteni

- a) hogyan lehet a rendőri alapképzést BA-képzéssé átalakítani;
- b) hogyan lehet a további vezetői és irányítói képzést magasabb politechnikumi szintű oktatássá fejleszteni.¹⁰

A rendőri oktatási reform előkészítő munkálatai (Polku-projekt) 2011 végén befejeződtek. A projektben világosan láthatók azok a fejlesztési politikák, amelyek hatással lesznek a rendőri képzésre a következő évtizedben. A reform hátterét két tényező adja, a finn társadalmat és a rendőrség működési környezetét érintő – következő évtizedekben végbemenő – változások elemzése és a szándék, hogy összhangba hozzák a rendőrségi oktatást a közös európai egyetemi stratégiákkal.

A minőségi és fejlesztési területeket érintően a főiskolára 2011-ben két speciális feladat várt: egy audit a finn felsőoktatási értékelő bizottság¹¹ részéről és a rendőrképzési reform projektje.¹² A főiskola egyik kitűzött célja, hogy támogassa a hallgatók tanulmányainak ívét. A tanítás és iránymutatás aránya éppen ezért eltolódik az utóbbi javára, a hallgató átváltozik alannya. Ezeket a lépéseket azért teszik, hogy javítsák a szolgáltatás minőségét a hallgatók és a tanulmányi eredményeik érdekében. Úgy gondolják, hogy a hallgató tanítás nélkül is tanulhat. A mottójuk: „*Irányíts, de ne zavarj!*” A rendőrképzésben a változást konkrét módon vezették be, amikor is egy stratégiai döntés átváltoztatta az oktatás alapfolyamatát a tanítás és tanulás alapfolyamatává 2010-ben.¹³

A minőségbiztosítási rendszer a főiskolán hosszú évtizedek alatt alakult ki, és a folyamat 2011 novemberében befejeződött, amikor a finn felsőoktatási értékelő bizottság kezdeményezte a minőségbiztosítási rendszer első külső vizsgálatát. 2011 novemberében az auditcsoport ellátogatott a főiskolára, és több mint száz embert kérdezett meg. Az interjúkon különböző témákat érintettek, és beszéltek a vezetőség, más személyzeti tagok, a hallgatók és a fenntartó képviselőivel. Az interjú kiegészítette azt az információt, amit előzőleg a főiskola gyűjtött össze és terjesztett fel a bizottságnak. Az interjúk se-

¹⁰ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

¹¹ A finn felsőoktatási értékelő bizottság egy független szakértői testület, amely valamennyi felsőoktatási intézmény minőségbiztosítási rendszerét auditálja.
<http://www.finheec.fi/index.phtml?l=en&s=1>

¹² Annual Report 2011/2012. Police College of Finland, p. 3.
<http://www.polamk.fi/annualreport12/index.html>

¹³ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

gítették, hogy az auditsoport különböző szemszögből jusson adatokhoz.¹⁴ Elmondható: noha a jelenlegi finn rendőrtisztai főiskola csak négy éve működik, képes volt létrehozni, megteremteni egy szervezett minőségbiztosítási rendszert, amelynek fenntartása és fejlesztése iránt mind a vezetőség, mind a személyzet elkötelezett. A bizottság jelentése szerint a rendszer, mint egész, támogatja a főiskola tevékenységét. A 2012 elején közzétett értékelés meglepően kedvezően alakult, mégis számos olyan témát határoz meg, amelyek további fejlesztéseket igényelnek. A beszámoló eredményei alátámasztják a fejlesztésnek azokat az irányait, amelyeket a folyamatos belső értékelési munkában maga a főiskola is meghatározott.

A minőségbiztosítási rendszer célja, hogy elősegítse az egységes működést egy intézményen belül és megalapozza az oktatás, a tréning és a kutatótevékenységek folyamatos fejlődését. A főiskola minőségbiztosítási rendszerében a legfontosabbak a visszajelzési rendszer, az önértékelés és a folyamatfejlesztés, ezeket a működési szabályzatban rögzítik.

A főiskola egyik erőssége a tréning és a szakmai élet között húzódó közeli kapcsolat, amely elősegíti a korszerű tudás hatékony átadását. Másik erőssége, amely az értékeléskor megmutatkozott, a kutatás-fejlesztési osztály minőségbiztosítási folyamata volt. A bizottság szerint a publikációk értékelése a főiskola publikációs kiadványaiban kitűnő példája az alapos minőségbiztosításnak.

Az intézmény jövőbeni minőségi munkáját azok a fejlesztési javaslatok határozzák meg, amelyeket az auditjelentés kiemelt. A bizottság szerint növelni kellene a kölcsönhatást a tréning és a kutatás között, és rendszerezettebb módon kéne felhasználni. Egy másik fejlesztési javaslat felhívja a figyelmet a hallgatói részvételre a minőségi munkában. A külső auditálás mellett a működési értékelést és fejlesztést a főiskolán önértékeléssel valósítják meg. A főiskola volt az első rendőri egység, amely önértékelést végzett a CAF15 2008/2009-es modell alapján. A második CAF-önértékelést 2011 februárjában fejezték be.

A főiskola stratégiáit 2011-ben kiegészítették a pedagógiai, valamint az információirányítási stratégiával. Egyéb alstratégiák tartalmazzák a személyzeti és kutatási eszközrendszereket. A főiskola stratégiai dokumentumait minden második évben frissítik. Az intézmény működési rendszereit szintén értékelik és fejlesztik például a hallgatói visszajelzések, belső szolgáltatási

¹⁴ Audit manual for the quality systems of higher education institutions 2011–2017. Finnish Higher Education Evaluation Council, 2012, pp. 15–19.
http://www.finheec.fi/files/1780/KKA_1512.pdf

felmérések és személyzeti barométer segítségével. Felméréseket végeznek, hogy feltérképezzék a személyzet véleményét a belső szolgáltatásokról, például a személyzeti és pénzügyi adminisztrációs szolgáltatásokról. Az értékeléseket a 2011 januárjában végezett beszámolóiban prezentálták, ennek alapján fejlesztési tervek készültek a különböző szolgáltatásokra. A felmérést minden második évben elvégzik.¹⁶ Kritikával illethetnék a stratégiai dokumentumok túlságosan gyakori frissítését, de ha figyelembe vesszük, hogy a főiskola 2008-ban kezdte meg működését, tamperei központtal, illetve azt a körülményt, hogy a Polku-projekt lezárása óta is csak két év telt el, a stratégia értékelése és újragondolása minden második évben szükséges és elfogadható.

Felvétel, hallgatók, oktatók

A 2011-es jelentkezési periódusokról elmondható, hogy a rendőri tanulmányok diplomaprogramra 1757-en jelentkeztek, lényegesen kevesebben, mint az előző években, de az elmúlt esztendőben tapasztalható jelentkezési roham után ez a csökkenés várható volt. Az államigazgatásban tapasztalható takarékoság hatása is érezhető a rendőri kiképzés csökkenő népszerűségén. A jelentkezők számának mérséklődése ahhoz a furcsa helyzethez vezetett, hogy az elmúlt két évben nem töltődött be a teljes felvehető létszám. Ennek ellenére nincs szándékukban megváltoztatni a felvételi követelményeket, vagyis a szükséges felvételi pontszámok ugyanazok maradnak, és valamennyi jelentkező közül a legalkalmasabbak csatlakozhatnak a rendőri kiképzéshez.¹⁷ A felvételi követelmények a rendőrségi kiképzésről szóló törvényben¹⁸ szerepelnek. A kiválasztási követelmények a következők: finn állampolgárság; szakmai képesítés; a középiskolai vagy érettségi vizsga megléte; egészségügyi alkalmasság; B típusú vezetői engedély; egyéves munkatapasztalat (a jelentkezési periódus végéig meg kell lennie); és sikeres felvételi vizsga. A felvételi egy írásbeli, egy nyelvi vizsgából, egy fizikai és egy pszichológiai

¹⁵ A CAF-modell egy minőségértékelési eszköz, amelyet a közszférának szánunk. Az önértékelés kiemeli az erősségeket és a fejlesztési célokat. Az értékelés tájékoztatást nyújt a működési fejlesztés és stratégiai tervezés számára.

¹⁶ Annual Report 2011/2012... i. m. 4–5. o.

¹⁷ Uo.

¹⁸ Laki poliisikoulutuksesta 4.2.2005/68. Act on Police Training.

felmérésből, valamint egy csoportfeladatból és egy interjúból áll. Az orvosi vizsgálat is a felvételi része.¹⁹

A rendőri kiképzésre jelentkezőknél nincs nemek szerinti kvóta, a nők száma nagyjából harminc százalék mind a jelentkezőknél, mind a kiválasztottaknál. A jelentkezők átlagéletkora 25 év, és kb. 26 évesen kezdik a tanulmányukat a rendőri tanulmányok diplomaprogramban. A hallgatók nagyon különböző háttérűek: húsz és negyven év közöttiek, volt köztük már MA-, orvos (belgyógyász), üzleti iskolai és például turizmus vendéglátás végzettségű is.

A hallgatókat a finn rendőri őrmesteri vizsgára és a rendőri vezetői BA-képzésre kétféle felvételi vizsgán választják ki. Ez tartalmaz egy írásbeli vizsgát, egy interjút, egy szimulációs tesztet és egy pszichológiai értékelést. 2011-ben 246-an jelentkeztek a finn őrmesteri rendőri programra, és közülük 46-ot választottak ki a 2012 tavaszán induló képzésre. A jelentkezők tíz, a felvettek hét százaléka nő. A rendőri vezetői alapképzésre hetvenen jelentkeztek, huszonöt hallgató kezdte meg a tanulmányait, a jelentkezőknek kb. tizenhét, a felvettek húsz százaléka volt nő.²⁰

A főiskolának több mint kétszáz munkavállalója van, a fele oktatói beosztásban. A személyzet tagjai magasan képzettek, ötven százalékuknak egyetemi diplomája van, a tanárok hetven százalékának van tanári diplomája is.²¹ A hallgató-oktató arány a főiskolán optimálisnak mondható: négy hallgatóra jut egy oktató, míg az egyetemeken 8,4-re, a politechnikumokban pedig 16,6-re.²² Természetesen elsősorban a hallgatók szempontjából tekinthető optimálisnak, a képzés finanszírozása szempontjából már közel sem az, de a szakmai képzés minőségének fenntartásához, a kiscsoportos feladatmegoldások koordinálásához, a gyakorlati képzés színvonalának fenntartásához mindenképpen szükséges.

Képzések

A rendőri tanulmányok felsőfokon program magában foglalja a képzési témák sokaságát, így például a bűnügyi helyszíni nyomozást és bevetést, (autó-) vezetési kiképzést és büntetőjogot, általános rendőri tanulmányokat és az

¹⁹ <http://www.polamk.fi/poliiisi/poliiisiooppilaitos/home.nsf/pages/C5EEF61FF46D5B24C22573D3004545CE>

²⁰ Annual Report 2011/2012... i. m. 6–7. o.

²¹ Uo. 19. o.

²² Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

információs rendszerek ismeretét. A program két és fél évig tart, és 165 kreditpont összegyűjtését követeli meg. A képzés öt fő területet fed le: területi működés; közlekedés; bűnmegelőzés; kommunikáció és információs rendszerek; és a bevetés. A rendőri képzés tartalmaz szakmai tárgyakat, mint például a rendőri igazgatás és bűnügyi nyomozás, emellett jogi tárgyakat, pszichológia és kommunikáció, továbbá nyelvi tanulmányokat. A képzés idején a hallgatók nyelvvizsgát is tehetnek, bizonyítva a második nemzeti nyelvi készségüket, amely a közszolgálatban elvárt. A rendőri tanulmányok felsőfokon magában foglalja az alapképzést és a szakmai képzést, emellett két munka közbeni tanulás periódust és a szakdolgozat elkészítését. Finn és svéd nyelven is szerveznek képzést, minden évben a hallgatók egy csoportja svédül kezdi a tanulmányait, az oktatás ugyanazt a tantervet követi. A diploma a magasabb beosztású rendőr vagy magasabb beosztású nyomozó munkakörre jogosít. 2011-ben százhatvanöt új rendőrtiszt diplomázott, végzősök közül tizenegyen svédül teljesítették tanulmányaikat.²³

A képzés integrált része a rendőri egységeknél munka közben történő tanulás, amely úgy egy évig tart. A szakmai gyakorlat időtartamára a hallgatók közrendőri megbízást kapnak. A szakmai gyakorlat idején a hallgatók tapasztalt rendőrtisztek vezetése és felügyelete mellett vesznek részt közös rendőri szolgálatokban, a területi gyakorlat alatt a hallgatók rendőri egységeknél dolgoznak, és megpróbálják összekötni a tanultakat a gyakorlattal. A gyakorlatközpontú tanulási periódus hozzájárul, hogy a hallgatók alkalmazzák a megszerzett ismereteket és készségeket igazi munkakörnyezetben.

A finn rendőr őrmesteri vizsga és a rendőri vezetői BA-program fellendíti a rendőri képzést, és felkészíti a hallgatókat a középvezetői szolgálatra. A finn rendőr őrmesteri vizsgára jelentkezőknek legalább két év munkatapasztalatra van szükségük hivatásos rendőrként, a rendőri tanulmányok diploma program befejezése után. A munka mellett végzendő őrmesteri vizsgaprogram kb. másfél évig tart, és 45 kreditpont a cél; tartalmaz egyebek között jogi tanulmányokat, felügyelői tanulmányokat és egy felügyelői képzést, amely minimum három hónapig tart. A végzettek őrmesteri vagy nyomozó őrmesteri munkakörben dolgozhatnak. 2011-ben negyvenötén tettek rendőr őrmesteri vizsgát, az egyikük svédül.

A rendőri vezetői BA-program politechnikumi (főiskolai) szintű minősítést nyújt a rendőri képzésben, és 180 kredit pontot jelent. Aki letette a finn rendőr őrmesteri vizsgát, és legalább három évet dolgozott a szakmában, jelentkez-

²³ Annual Report 2011/2012... i. m. 8–9. o.

het a programra. Rendőri tanulmányok diplomával és legalább hétéves rendőri tapasztalattal szintén bekerülhetnek a programba. A legfontosabb képzési témák a működési vezetési ismeretek, döntéshozás és krízispszichológia, személyzeti irányítás, foglalkoztatási biztonság és bűnügyi nyomozás-irányítás, továbbá a program magában foglal nyelvi és szakdolgozati tanulmányokat, valamint a vezetői munka gyakorlati periódust. A hallgatók először a program A részét teljesítik másfél év alatt, ez 126 kreditpontot ér. Akik sikeresen befejezték, alkalmasak a felügyelő, detektív felügyelő és főfelügyelői beosztásokra. Az A rész után a hallgatók folytathatják tanulmányaikat, összegyűjtve 54 kreditpontot, szintén munka mellett. A tanulmányok nagyjából három évig tartanak, azok, akik sikeresen fejezik be a képzést, alkalmasak főfelügyelő, detektív főfelügyelő, helyettes rendőrfőnöki posztra, együtt más magas beosztású rendőrtisztai posztokkal. 2011-ben tizenhatan fejezték be a BA-tanulmányok A részét, és tizennyolcan a politechnikumi szintet.²⁴

Specialistaképzések

A rendőri specialistaképzésen 29-en végeztek 2011-ben, a képzés tanulmányi programja 45 kreditpontot tartalmaz. Munka mellett vállalják a felkészítést a rendőrtisztek, elmélyítve és kibővítve a szakmai kompetenciáikat. A specialista tanulmányokat kísérleti jelleggel 2005 óta ajánlják az érdeklődőknek. A képzés a rendőri munka különböző területeire szakosít: a legfőbb tárgyak mellett megjelenik a kábítószer vonatkozású bűnügyi nyomozás, műszaki nyomozás és a közlekedési bűncselekmények nyomozása. Az első 14 hallgató 2011-ben diplomázott informatikai nyomozói szakirányon. A képzési program magában foglalja az interneten elkövetett bűncselekmények nyomozását és a digitális bizonyítékok összegyűjtését informatikai eszközökön és ilyen környezetből témakört.²⁵

Továbbképzések

A rendőrtisztai főiskola minden évben a rendőrségi személyi állomány meghatározó részének szervez képzéseket. 2011-ben az intézmény vagy 180 külön-

²⁴ <http://polamk.fi/poliiisi/poliiisioppilaitos/home.nsf/pages/5DFED7DFF32E6F76C22573D00031C34C?opendocument>

²⁵ Annual Report 2011/2012... i. m. 10–11. o.

féle továbbképzési programot szervezett, és nagyjából 5900-an vettek részt különböző kurzusokon és szemináriumokon, a bűnmegelőzési képzések középpontjában például az informatikai és gazdasági bűncselekmények nyomozása állt. A főiskola támogatja a képzést rendőrőrsökön azáltal, hogy oktatói tréningeket szervez, emellett az intézmény oktatja például a bevetésképzés összes trénerét. A főiskola költségtérítéses képzéseket is szervez, ilyenek például az öröknek szóló bevetési és a biztonsági öröknek szánt költségtérítéses tréningek, amelyek elérhetők civilek számára is. Ezek mellett szoros képzési együttműködésben dolgozik a mentőszolgálat főiskolájával, a finn vámigazgatással és a finn határőrséggel, a sürgősségi központtal, a finn honvédelemmel, a büntetés-végrehajtással és az ügyészséggel.²⁶

Önértékelés, kompetenciamérés

A főiskola folyamatosan figyelemmel kíséri a képzése minőségét és hatékonyságát. A készségeket, amelyeket a diploma nyújt, vizsgákon és egyéb teszteken, gyakorlatokon, demonstrációkon és a munka közbeni tanulási időszakokon keresztül értékeli, és méri a szakmai kompetenciát. A hallgatói visszajelzések is segítik a célok, a tartalom, a tanítási módszerek értékelését és fejlesztését, valamint hogy meghatározzák a követelmény szintjét. A főiskolai hallgatói visszajelzési rendszer külön erénye, hogy a tanárok ellátják a hallgatói csoportokat visszajelzést kommentáló válaszokkal, továbbá visszajelzés érkezik a munkahelyi élet képviselőitől is.

2011-ben a főiskola kutatási egységének vezetésével készült egy tanulmány a rendőri képzés hatékonyságáról. Kiderült, hogy a rendőri tanulmányokban szerzett diploma nagyon jó alapkompenciákat nyújt a rendőri munkához. A végzősök erőssége, hogy értik a rendőri munka felelősségét, jó a kompetenciaszintjük az alap rendőri munkához, és elkötelezettek a szakma iránt. Egy másik értéke a rendőri képzésnek az elmélet és a gyakorlat ötvözésében rejlik.²⁷ Az e-learninget és a videokonferencia-rendszert szintén valamennyi képzésen alkalmazzák. Az online tanítás fejlesztése ez egyik pedagógiai fókuszterülete a főiskolának.²⁸

²⁶ <http://www.polamk.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/pages/31CE810AC5F62EBAC22573D000489879?opendocument>

²⁷ Annual Report 2011/2012... i. m. 11. o.

²⁸ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

A finn főiskolán a „problémaalapú” tanulás módszerét is alkalmazzák, ami más képzési területeken már megvalósult (például orvostudomány). A program alkalmazása során a tanár tutorrá válik, és a tanítás „helyett” vezeti, támogatja, asszisztál a hallgatóknak. A problémaalapú tanulás célja, hogy ötvözze az elméleti és gyakorlati ismereteket és fejlessze a hallgatók problémamegoldó képességét.²⁹

Lehetőség van a más felsőoktatási intézményben teljesített tanulmányok elismerésére, például a kötelezően teljesítendő tanulmányok elismerése, amelyek részei a diplomának vagy például néhány olyan kurzust, amelyet valahol máshol, akár külföldön, teljesítettek, bele lehet foglalni a diplomába.³⁰

Kutatás

A finn rendőrtisztai főiskola kutatóegysége az egyetlen, a finnországi rendőrségi kutatásra specializálódó intézmény. A kutatási egység független tudományos információt nyújt a rendőrség működéséről és működési környezetéről. A modern rendészetben a kutatási információnak egyre növekvő központi szerepe van, kutatásra van szükség például, amikor valaki kiértékeli a változásokat a működési környezetben vagy fejleszti a rendőrségi szervezetet. Az információk, amelyek különböző tanulmányok során felszínre kerülnek, alapot szolgáltatnak a rendőri képzésnek.

A kutatók a főiskolán részt vesznek a tanításban és felügyelik a rendőri vezetői BA-hallgatók munkáját a diplomájuk elkészítésekor. A kutató egységben hat kutatói hely van, és az állandó alkalmazottak mellett a kutatási egységnek vannak olyan kutatói, akiket meghívunk egy-egy projektalapú ösztöndíjra vagy munkára. 2011 folyamán tíz ember dolgozott ösztöndíjas-ként vagy projektekből meghívottként.³¹

A főiskolának jelenleg öt kutatási területe van: kábítószeres bűncselekmények, rendőri igazgatás, bűncselekmények és biztonság, rendészet és gazdasági bűncselekmények. Az egyes kutatási területeket doktori fokozatú kutatók vezetik. A kábítószeres bűnözés kutatási terület a droghasználók, visszaeső bűnözők vagy bűnözői karrier című témaköröket célozza. A bűncselekmény és

²⁹ Olavi Kujanpaa: Problem-Based Learning (PBL). Bridging work challenges and education. In: Sirpa Virta (ed.): Policing meets new challenges Preventing Radicalization and Recruitment Security and Police Management publications 13/2008. Department of Management Studies, University of Tampere, Finland, pp. 132–136.

³⁰ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

³¹ Annual Report 2011/2012... i. m. 15. o.

biztonság kutatási téma a rendőrség tevékenységének állampolgári tapasztalatait figyeli, kutatja, más ismeretek között. A rendőrségi igazgatás kutatási terület legfőbb kutatási tárgya a jó közérzet a munkában és a vezetésben. A rendészeti kutatás célja a rendőrségi tevékenységek elemzése, illetve a változások előrejelzése a működési környezetben. A gazdasági bűncselekmények kutatási terület megfigyeli a gazdasági bűnözés fejlődését és értékeli a gazdasági bűncselekmények nyomozását.³²

A 2011-es főiskolai kutatási témák magukban foglalták a rendőri képzések hatását, továbbá a munkaképesség, a kapcsolat az állampolgárok és a rendőrség között, a korrupciós bűncselekmények, a működési környezet elemzése és gyűlölet-bűncselekmények és bevándorlási ügyek témaköröket is.

A kutatási egységnek jó a kapcsolata a tudományos világgal, a kutatási eredmények bemutatása és a nemzetközi konferenciákon való részvétel nagyon fontos formája a hálózati munkának. A legfontosabb finn kutatási partnerek a jogpolitikai nemzeti kutatóintézet, a Tamperei Egyetem és a belügyminisztérium irányítása alá tartozó más oktatási intézmények, így a Sürgősségi Szolgálati Főiskola, valamint a Határ- és Partiság Akadémiája. Az együttműködés meghatározó formája a kutatási projektek közös finanszírozása, ezekben az években a főiskolán folyó kutatások harminc-ötven százaléka külső projektfinanszírozású volt (például EU, valamint minisztériumok és számos alapítvány).³³

Nemzetköziesedés

Finnországban, ahogyan Európa egészében is a bolognai folyamat nyomán bekövetkező változás látható minden tanulási forma fejlődésében. Ez vonatkozik a finn oktatási rendszer diplomáira is, tehát az egyetemi diplomákra és a politechnikumi (főiskolai) diplomákra egyaránt. A rendőri diploma az európai országokban részben megváltozott, hasonló változások érzékelhetők a társult EU-országok rendőri diplomáiban (például Norvégia). A tananyagreform segítségével Finnországban a rendőri diplomákat átváltoztatják tudományos diplomákká. Ez vonatkozik a rendőri tanulmányok diplomájára is. A Cepol támogatja ezt a változást.³⁴

³² <http://www.polamk.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/pages/AD68B54A37931B21C22573D10030C736?opendocument>

³³ Annual Report 2011/2012... i. m. 16. o.

³⁴ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

A nemzetközi képzési együttműködés kiemelten összpontosít a Cepol tevékenységére. A Cepol finn irodája a főiskolán található, és a főiskola működteti a Cepol szakértői csereprogramot. 2011-ben egy Cepol-kurzusra és egy közös tréningre került sor Finnországban a Cepol és az Europol szervezésében. 2011 során öt finn résztvevője volt a szakértői csereprogramnak, továbbá több tucatnyian vettek részt az úgynevezett webkonferenciákon (Webinar).

A főiskola részt vesz a Nordic Co-operation (Nordcop) csereprogramokban, amelyeket a skandináv rendőrségi intézmények szerveznek. A rendőri tanulmányok diplomaprogram hallgatói háromhetes hallgatói csereprogramban vehetnek részt Izlandon, Norvégiában, Svédországban és Dániában. 2011-ben hat főiskolai hallgató vett részt ebben a programban, és hat csere-diák érkezett. Az a cél, hogy kiterjesszék a csereprogramot a skandináv országokon túlra is, ezért az intézmény bejelentkezett az Erasmus programba is, valamint aktívan részt vesz a tanári együttműködésben a rendőri intézetek között a skandináv országokban, Észtországban és Oroszországban, valamint egy rendőrképzés-fejlesztési projektben Kosovóban.³⁵

A politechnikumok működésében mindig is nagyon fontos volt a nemzetközi dimenzió, és a globalizáció által hozott változások nyomán folyamatosan erősödik. Finnországban a rendőri oktatás hagyományosan nagyon nemzeti maradt, és a nemzetközi együttműködés „alárendelt funkció” lett. A 2011-es stratégia egyik kiemelkedő része a nemzeti és a nemzetközi együttműködés. A rendőrség tananyagreformjának egyik fő célja, hogy a nemzetközi dimenziót a főiskola valamennyi tevékenységébe integrálják.

A nemzetközi együttműködés legfőbb formái: csereprogram (hallgató, tanár, szakértő, kutató); idegen nyelvű tanítás; nemzetközi oktatás; kutatás-fejlesztési projektek; konferenciák és szemináriumok. A nemzetköziesítés próbatétel a munka világában és a tanulásban is.³⁶ A főiskola célja, hogy támogassa a kiemelkedő nemzetközi rendőri diplomák és kutatások, fejlesztések és szolgáltatások létrehozását, továbbá hogy irányítsa és támogassa a nemzetközi szinten képzett rendőrség továbbképzését, támogatva a rendőri erők igényeit.

A finn hallgatóknak lehetőségük van tapasztalatot szerezni külföldön például tanulmányi vagy kiképzési csereprogramok által külföldi tanulmányokba bekapcsolódni. Kísérleti jelleggel lehetőség lesz arra, hogy a programot már a tanulmányok kezdetekor megtervezzék, és ezzel kapcsolatosan egyéni

³⁵ Annual Report 2011/2012... i. m. 10–11. o.

³⁶ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

tanulmányi tervet (*henkilökohtainen opintosuunnitelma; hops*) dolgozzanak ki. A csereprogramhoz történő csatlakozás jelentős előkészületet és gondos tervezést igényel, valamint elengedhetetlen a nyelvismeret.

A rendőrség ritkán támogatja anyagilag a nemzetközi csereprogramokat, következésképp annak a hallgatónak, aki külföldi utat tervez, állnia kell a csereprogram pénzügyi részét is. Gondosan meg kell tervezni az elvégzendő tanulmányt/gyakorlatot. Az a cél, hogy valamennyi hallgatói tanulmány egyéni tanulmányi tervnek megfelelően folyjék, és hogy a külföldön folytatott tanulmányok kreditje beleszámítható legyen a diplomához szükséges kreditekbe. A hallgató a belső kapcsolati egységtől, a hallgatói ügyek hivatalától és a tanulmányi tanácsadótól kap egy útmutatót a külföldi csereúthoz. A csereprogram és a kompetenciák azonosítását szolgálja a Europass rendszer, a bolognai folyamat egyik vívmánya.

A hazai nemzetköziesítés a csereprogram egy változata. A főiskola idegen nyelvi intézete jelenleg is számos idegen nyelvű tanulmányi lehetőséget ajánl. A főiskolán svéd nyelven is folyamatos az oktatás.

A nemzetközi kompetenciák fejlesztésének hagyományos módja az idegen nyelvi tanulmányok folytatása. Ezeket általában angol nyelven szervezik a rendőri tanulmányi diplomához és a BA rendőri vezetői diplomához. Továbbá alkalmanként előadást tartanak külföldi vendégek, illetve különböző konferenciák, szemináriumok és egyéb nemzetközi események is zajlanak. A hallgatók szerezhettek nemzetközi tapasztalatokat a saját országukban is sok más módon: részben internetes tanulmányok vagy virtuális tanulmányok által, amikor is meghatározó szerepük van a nyelvi kompetenciáknak. A hallgató a nemzetközi tanulmányok közül a neki leginkább megfelelőt választhatja. A hallgatók közül néhányan részt vehetnek különböző nemzetközi eseményeken, hogy ott segítenek (hosztesz), vagy hogy nemzetközi diákok kapcsolattartói lesznek.³⁷

Összegzés

A finn rendőri képzés és ezen belül a rendőri felsőoktatás központosított rendszerben, egy helyen, egymásra épülő struktúrában, központilag meghatározott elvek alapján valósul meg. Kiemelt hangsúlyt kapnak a felvételi követelmények, ezek lazítását a jelentkezők csökkenő száma sem indokolta. Nagy szerep

³⁷ Olavi Kujanpaa előadása... i. m.

jut a munkatapasztalatnak, amely már a belépésnél is kívánalom, a különböző szintű képzések terén elvárt szakmai gyakorlat már-már természetesnek tűnhet.

Az elmúlt évtizedekben a finn rendészeti felsőoktatás jelentős változáson esett át, és a folyamat még korántsem ért véget. 2012 februárjában jelent meg a rendőri oktatás teljes reformjára irányuló, úgynevezett Polku-projekt utolsó beszámolója. Ez két cél megvalósítására tesz javaslatot: egyrészt arra, hogy a rendőri képzés szerkezetét oly módon fejlesszék, hogy megfeleljen az általános oktatási rendszer minősítési szerkezetének; másrészt hogy a képzést olyan szintre emeljék, hogy kielégítse a jelenlegi és a jövőbeli igényeket, a szakmai élet készségszintjét és a rendőri szolgálat különböző szintjeire vonatkozó elvárásokat.

A képzési reformhoz a következő szempontokat vették alapul:

- Az oktatási intézmény nézőpontját, amely a gyakorlati oktatási tapasztalatokat tartalmazta. Az oktatási intézmény képviselőinek projektcsoportja összegyűjtötte az oktatási intézmény egységeinek, különböző szereplőinek véleményét, és áttanulmányozták az aktuális tananyagot.
- A munka világának nézőpontját, amely a gyakorlati munka világában szerzett tapasztalatokat tartalmazta. Egy a munka világának képviselőiből álló projektcsoport összegyűjtötte a különböző szervezeti egységek integrált nézeteit.
- A hallgatói nézőpontok esetén a hallgatók képviselőiből álló projektcsoport gyűjtötte össze az oktatási intézmény tanulóinak véleményét, valamint a hallgatói önkormányzat nézeteit. A hallgatói álláspont emellett közvetve tartalmazta a munka világának nézeteit is.
- Az oktatáspolitikai döntéshozóinak szempontjait az oktatáspolitikai gyakorlati munkájának tapasztalataiból gyűjtötték, a nemzeti rendőrtisztület egységeinek és a belügyminisztérium alá tartozó rendészeti részlegek egységeinek/szakértőinek/különböző szereplőinek nézetei figyelembevételével.

A projekt eredményeként a következő stratégiai célok fogalmazhatók meg: a rendőri szakmai készségek fejlesztése; a rendőri terület szélesebb információs bázissal történő ellátása; a különböző folyamatok (például minőségbiztosítási, kutatási) folyamatos fejlesztése; a személyzeti fejlesztés; továbbá a nemzetközi együttműködés javítása. Az oktatási és kulturális minisztérium 2011–2016-ra szóló fejlesztési terve az előbbieket emeli ki mint fejlesztendő területeket, a felsőoktatás teljes felületén, így a kutatás, a minőségbiztosítás és a nemzetközi együttműködés terén.³⁸

³⁸ Education and Research 2011–2016. A development plan. Ministry of Education and Culture, Finland, 2012, pp. 51–53.

A finn rendőrképzés iránt Európán kívül is nagy az érdeklődés, Észak-Afrikában és a Közel-Keleten számos ország érdekelt abban, hogy képzési együttműködést alakítson ki a főiskolával. A finn és a tunéziai belügyminiszter már aláírt egy erre vonatkozó memorandumot. 2011 őszén és 2012 telén Jordániából és Palesztinából is érkeztek a főiskolára látogatási célból szakértői csoportok.

A tervek szerint 2020-ra a finn rendőrtiszti főiskola kiemelten elismert és egyre növekvő értékű intézménye lesz a rendőrképzésnek, kutatásnak és fejlesztésnek. Legfontosabb értékei a tisztesség, a szakmaiság, a közösség szolgálata, a dolgozói jó közérzet. *Kimmo Himberg*, a főiskola igazgatója szerint: „Az új diplomastruktúra bevezetésének céldátuma 2014, a minőségfejlesztés soha fejeződik be. Oktatjuk a teljes finn rendőrséget, és kutatási adatokkal szolgálunk, hogy fenntartsuk a belső biztonságot az országunkban, azaz mi hozzuk létre a jövő biztonságát.”³⁹

³⁹ Annual Report 2011/2012... i. m. 3. o.